थलारा गाउँपालिका,

ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजना, तेस्रो

२०७७ श्रावण

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को
वार्षिक
प्रगति प्रतिवेदन

थलारा गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
खोली वझाङ्ग

ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन
परियोजना
थलारा गाउँपालिका सहयोग

विषय सूची

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को प्रगतिको सारांश 2
नतिजा १: खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता 3
नतिजा २: जीविकोपार्जन प्रवर्द्धन 5
नतिजा ३: जलवायु परिवर्तन अनुकुलन/प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण 6
नतिजा ४: क्षमता विकास 6
आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन 8
१. पृष्ठभूमि 8
२. लक्ष बमोजिम उपलब्धी 9
३. अनुगमन तथा प्रतिबेदन 15
४. प्रगती समीक्षा तथा योजना तर्जुमा 17
५. नीति तर्जुमा 21
६. सहकार्य 21
७. आइपरेका समस्याहरु 22
अनुसूची १: यस आ.व.मा संचालित योजनाहरुको विवरण 23
अनुसूची २.१: यस आ.व.मा संचालित तालिमहरुको विवरण 25
अनुसूची २.२: गत वर्ष २०७५।०७६ सम्मको पेश्की / वेरुजु बाँकीको अवस्था 27
अनुसूची २.३: आर्थीक बर्ष २०७६/०७७ मा थप भएको समेत कुल पेश्की / बेरुजु बाँकीको अवस्था 27
अनुसूची ३: गाउँपालिकाका नमूना उपलब्धीहरु तथा सफलताका कथाहरु 28
अनुसूची ४: भिजिविलिटी 32
अनुसूची ५: जनशक्ति विवरण 33

GOVERNMENT OF NEPAL

EUROPEAN UNION

Ministry for Foreign Affairs of Finland

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को प्रगतिको सारांश

स्थानीय तहको नाम:	थलारा गाउँपालिका खोली वझाङ्ग
परियोजनाको नाम:	ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजना, तेस्रो चरण
प्रतिवेदनको समयावधि:	१ श्रावन २०७६ देखि ३१ आषाढ २०७७(16th July 2019 to 16th July 2020)

क. आर्थिक प्रगति सारांश

परियोजनाको लागि यस आ.व. को कुलबजेट तथा खर्चको अवस्था(रु. हजारमा)(दातृ निकाय, नेपाल सरकार तथा स्थानीय तह समेत)	**शीर्षक**	**बजेट**	**निकासा**	**खर्च**	**खर्च%**
	पुँजीगत:	३७२०७	३८३२१	३७०९८	१००%
	कार्यक्रम/ चालु:	१६०५८	१३०८६	११६७५	७३%
	जम्मा:	५३२६५	५१४०७	४८७७३	९२%
स्रोतगत रुपमा आर्थिक वर्षको बजेट तथा खर्चको अवस्था(रु. हजारमा)	**लगानीकोस्रोत**	**बजेट**	**निकासा**	**खर्च**	**खर्च%**
	स्थानीय तह	१२५००	१२५००	१२५००	१००%
	नेपाल सरकार	६४६५	६४६५	५६५९	८८%
	दातृ निकाय (GoF / EU)	३४३००	३२४४२	३०६१४	८९%
	जम्मा (WRDF):	५३२६५	५१४०७	४८७७३	९२%
	उपभोक्ताको(Cash)	४५१	४१३	४१३	
	उपभोक्ताको(Kind)	६६७२	६४०१	६४०१	
	जम्मा (उपभोक्ता):	७१२३	६८१४	६८१४	
	कुलजम्मा:	६०३८८	५८२२१	५५५८७	९२.०५%

GOVERNMENT OF NEPAL

EUROPEAN UNION

Ministry for Foreign Affairs of Finland

भौतिक प्रगति सारांश

नतिजा १: खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता

क्षेत्र	आ.व. २०७६/७७ को लक्ष	आ.व. २०७६/७७ को उपलब्धि	Phase III को हालसम्मको उपलब्धि
संरचनाहरु (Schemes):			
खानेपानी आयोजनाको संख्या (IPC र IPC*)	६	६	१४
खानेपानी आयोजनाको संख्या (IPO)	५	५	५
खानेपानी आयोजनाबाट लाभान्वित जनसंख्या (IPC र IPC*)	२००९	२००९	७८५६
खानेपानी आयोजनाबाट लाभान्वित जनसंख्या (IPO)	२७७१	२७७१	२७७१
संस्थागत शौचालय (IPC र IPC*)			९
संस्थागत शौचालय (IPO)	२	२	२
सरसफाइ तथा स्वच्छता संरचनाहरु:			
हातधुने स्थान (घर संख्या)	३००	३७०	८६८
चांग (घर संख्या)	३००	३७०	८६८
गाठेमल व्यवस्थापन (घर संख्या)	२५०	२५२	७१२
अन्य सूचकांकहरु:			
घरभेट			
प्रथम पटक	५००	४८१	९०३
दोस्रो पटक	३००	३३६	५१३
तेस्रो पटक	२००	२२३	३१०
चौथो पटक	१००	१४१	१४१
पूर्ण सरसफाइयुक्त खानेपानीआयोजना घोषणा	१	०	१
खानेपानीआयोजनाअन्तर्गतकोपूर्ण सरसफाइयुक्त घर संख्या	३८	०	७१
School WASH (3 – Star model)			

१ – तारापुगेकोविद्यालयसंख्या	१	१	१
२ – तारापुगेकोविद्यालयसंख्या	१	१	१
३ – तारापुगेकोविद्यालयसंख्या			
तालिम, गोष्ठीतथाअभियानहरु:			
खानेपानी, पानी गुणस्तरतथा स्वच्छता सम्बन्धि आयोजनास्तरमा सम्पन्न तालिम, गोष्ठीतथा अभियानहरु			
खानेपानी, पानी गुणस्तरतथा स्वच्छता सम्बन्धि गाउँपालिका तथा वडास्तरमा सम्पन्न तालिम, गोष्ठीतथा अभियानहरु			

GOVERNMENT OF NEPAL

EUROPEAN UNION

Ministry for Foreign Affairs of Finland

नतिजा २: जीविकोपार्जन प्रवर्द्धन

क्षेत्र	आ.व. २०७६/७७ को लक्ष	आ.व. २०७६/७७ को उपलब्धि	Phase III को हालसम्मको उपलब्धि
सिंचाई आयोजनाको संख्या (IPC र IPC*)	२	२	४
सिंचाई आयोजनाको संख्या (IPO)	१	१	१
सिंचाई आयोजनाबाट लाभान्वित जनसंख्या (IPC र IPC*)	४७५	४७५	६१८
सिंचाई आयोजनाबाट लाभान्वित जनसंख्या (IPO)			
बहुउपयोगी आयोजनाको संख्या (IPC र IPC*)	०	०	१
बहुउपयोगी आयोजनाको संख्या (IPO)	१	१	
बहुउपयोगी आयोजनाबाट लाभान्वित जनसंख्या (IPC र IPC*)			४६२
बहुउपयोगी आयोजनाबाट लाभान्वित जनसंख्या (IPO)	११४८	११४८	११४८
जीविकोपार्जन संरचना निर्माण (IPC र IPC*)	२०	२०	८१
जीविकोपार्जन संरचना निर्माण (IPO)			
आधारभूत जीविकोपार्जन (घरवारी):			
घरवारी सम्बन्धितालिमसंख्या (नयाँ)	१२	१२	३३
घरवारी सम्बन्धितालिमसंख्या (पुनर्ताजगी)	१०	५	११
घरवारी तयार गरेका घर संख्या	३००	२९४	८२५
घरवारीबाट लाभान्वित जनसंख्या	१५००	१४७०	४१२५
Advanced Livelihood			
प्राविधिक(Agro-vet, VMW,MPN,LF, LRP, etc.) तालिम संख्या	४	४	८
प्राविधिक(Agro-vet, VMW, MPN, LF, LRP, etc.) तालिममा सहभागी संख्या	२६	२६	५३
लघुउधमतथा कृषि व्यवसायकोसंख्या अचार उत्पादन तालिम	१	१	२
लघुउधम तथा कृषि व्यवसायमासहभागी संख्या	६	६	२६
गोष्ठीतथाअभियानहरु:			
जीविकोपार्जन तथा सहकारी सम्बन्धि समुदायस्तरमा सम्पन्न गोष्ठीतथा अभियानहरु (संख्या)	२३	१९	१९
जीविकोपार्जन तथा सहकारी सम्बन्धि गाउँपालिका तथा वडास्तरमा सम्पन्न गोष्ठीतथा अभियानहरु (संख्या)	४	४	४
जीविकोपार्जन तथा सहकारी सम्बन्धि समुदायस्तरमा	४७३	४७३	४७३

GOVERNMENT OF NEPAL

EUROPEAN UNION

Ministry for Foreign Affairs of Finland

सम्पन्न गोष्ठीतथा अभियानहरुमा सहभागी संख्या			
जीविकोपार्जन तथा सहकारी सम्बन्धि गाउँपालिका तथा वडास्तरमा सम्पन्न गोष्ठीतथा अभियानहरुमा सहभागी संख्या	५५	५५	५५

नतिजा ३: जलवायु परिवर्तन अनुकुलन/प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण

क्षेत्र	**आ.व. २०७६/७७ को लक्ष**	**आ.व. २०७६/७७ को उपलब्धि**	**Phase III को हालसम्मको उपलब्धि**
सुधारिएको चुल्हो(ICS) निर्माण संख्या	३००	३००	७४०
सुधारिएको चुल्हो(ICS) बाट लाभान्वित जनसंख्या	१५००	१५००	३७००
सुधारिएको पानीघट्ट (IWM) निर्माण संख्या	२	१	३
सुधारिएको पानीघट्ट (IWM) बाट लाभान्वित जनसंख्या	४२०	४२०	४८३
जलवायु परिवर्तन अनुकुलन / प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धि भौतिक क्रियाकलापहरु	१	१	१
जलवायु परिवर्तन अनुकुलन / प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धि समुदाय स्तरमा गरिएको तालिम, गोष्ठीहरु	०	०	०
जलवायु परिवर्तन अनुकुलन / प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धि गाउँपालिका तथा वडास्तरमा गरिएको तालिम, गोष्ठीहरु	०	०	१

नतिजा ४: क्षमता विकास

क्षमता विकास सम्बन्धिक्रियाकलापहरुको बुँदागत सारांश:

- नमुना विद्यालयका वालक्लव र शिक्षक गरी ५३ जनाको सहभागीतामा विद्यालय वास र भित्तेपत्रिका लेखन विषयमा तालिम पाएका छन् ।
- १० जना अगुवा कृषकहरुले अगुवा कृषक तालिम पाएका छन ।
- २ जना नर्सरी नाइकेहरुले नर्सरी व्यवस्थापन तालिम पाएका छन् ।
- ५ जना प्राविधिक कर्मचारीहरुले जलवायु परीवर्तन तथा जोखिम न्यनिकरण तालिम प्राप्त

GOVERNMENT OF NEPAL
EUROPEAN UNION
Ministry for Foreign Affairs of Finland

गरेको छन ।

- ६ वटा स्कीमको १० जनाले मर्मत सँभार तालिम पाएका छन ।
- ९३ जना विकार साझेदार र गाउँकार्यपालिकाको सहभागीतामा खानेपानी सरसफाइ स्वच्छता विषयमा कार्यशाला सँचालन भइ ७ वुँदे समझदारी पत्र कायम भएको छ ।
- ६ जना सुधारिएको चुलो तयारी तालिम प्राप्त गरी चुलो निर्माणवाट आम्दानी गरीरहेको छन् ।
- वडा स्तरीय खानेपानी सरसफाइ स्वच्छता समन्वय समितिको कार्यशाला सँचालन भइ वार्ड स्तरको पुर्ण सरसफाइ रणनिति तयार भएको छ ।
- १२ वटा घरबारि व्यवस्थापन कृषक समुहका २९४ सदस्यहरुले घरबारी व्यवस्थापन तालिम प्राप्त गरि घरबारीमा सुधार भएको छ ।

GOVERNMENT OF NEPAL
EUROPEAN UNION
Ministry for Foreign Affairs of Finland

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

१. पृष्ठभूमि

कर्णाली प्रदेश र सुदुरपश्चिम प्रदेश का ग्रामीण क्षेत्रमा **"न्यायोचित, समतामूलक तथा दिगो रुपमा पानीको उपयोगको माध्यमवाट स्थानीय जनताहरुको जीवनस्तर सुधार तथा जीवीकोपार्जनका अवसरहरुको वृद्धि गर्ने"** लक्ष्यका साथ नेपाल सरकार र गणतन्त्र फिनल्याण्ड सरकार बीच सम्झौता भई आर्थिक वर्ष २०६३/०६४ देखि यस क्षेत्रका १० जिल्लाहरु (अछाम, बैतडी, बझाङ्ग, बाजुरा, डडेलधुरा, दार्चुला, डोटी, कैलाली, दैलेख र हुम्ला) मा सफलतापूर्वकनिरन्तर सञ्चालन भइरहेको ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजनो (RVWRMP)राज्यको पुनर्सरचनासँगै नेपालको संविधान २०७२ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को मर्म अनुरुप अर्थिक वर्ष २०७४/०७५ को आरम्भ देखिनै स्थानीय सरकार मातहत कार्यान्वयन भईरहेको छ।

नेपालमा संघीयताको कार्यान्वयन सँगै नेपालको संविधान २०७२ ले परिकल्पना गरे वमोजिम स्थानीय विकास निर्माणको जिम्मेवारी स्थानीय तहको काँधमा आएको छ। संघ र प्रदेशको संयुक्त अधिकार सूचीमा भएका बाहेक स्थानीय तहका विभिन्न २२ वटा अधिकारहरु नेपालको संविधान, २०७२ को अनुसूची ८ मा व्यवस्था गरिएको छ। जस अनुसार स्थानीय स्तरका जनसरोकारका सबै विषयवस्तुहरुको योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन स्थानीय तहको जिम्मेवारी भित्र पर्दछ।

यस गाउँपालिकामा परियोजना कार्यान्वयन गर्नको लागि मिति २०७४/४/११ मा स्थानीय पूर्वाधार विभाग (साविक डोलीडार), यस गाउँपालिका र जिल्ला समन्वय समिति बीच समझदारी पत्रमा हस्ताक्षर सम्पन्न भएको हो। सोहि समझदारी पत्रमा उल्लेख भएका बुँदाहरु तथा परियोजनाको स्वीकृत परियोजना कार्यान्वयन निर्देशिका मा उल्लेख भएका प्रावधानहरु मातहत रही आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा किटान गरिएका लक्ष वमोजिम हासिल गरिएका उपलव्धीहरु, आइपरेका समस्याहरु लगायतका विषयहरुलाई विष्लेशण गरी यो वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।

आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा परियोजना अन्तर्गत कुल बिनियोजित रकम मध्ये ९७ प्रतिशत रकम निकासा भै **९२** प्रतिशत खर्च भएको छ। जसमध्ये नेपाल सरकार तर्फको **रु. ८०६१७७**रकम फ्रिज भएको छ भने दातृ निकाय तर्फको **रु ३६८६१६२.२१** परियोजना कार्यालयमा फिर्ता गरिएको छ।स्थानीय तहको विनियोजित**रु १२५००,००० मध्ये रु. १२५००००० लाख नै** खर्च भएको छ। यस स्थानीय तहमा बजेटको तुलनामा **९२%** आर्थिक प्रगति हासिल भएको छ।

तर्जुमा गरिएका २६ वटा भौतिक निर्माण तर्फका योजनाहरु मध्ये १५ वटा योजनाहरु सम्पन्न भएका छन् भने ११वटा निर्माणाधिन योजनाहरु आगामी बर्ष समेत निरन्तर रुपमा निर्माण कार्य हुने गरी जिम्मेवारी सरी गएका छन्।

यस प्रतिवेदनमा थलारा गाउँपालिकामा ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजना अन्तर्गत हासिल भएको प्रगती तथा सम्पन्न हुन नसकेकाका क्रियाकलापहरु तथा आइपरेका समस्याहरुलाई संक्षिप्त रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ। यस प्रतिवेदनले गाउँपालिका परियोजना व्यवस्थापन समिति तथा परियोजना सहयोग इकाई/परियोजना समन्वय कार्यालयलाई समेत भविष्यमा परियोजनालाई थप प्रभावकारी बनाउनको लागि चाल्नु पर्ने आवश्यक कदमको बारेमा मार्गदर्शन प्रदानगर्ने अपेक्षा गरिएको छ।

GOVERNMENT OF NEPAL
EUROPEAN UNION
Ministry for Foreign Affairs of Finland

२. लक्ष बमोजिम उपलब्धी

२.१"जलउपयोग गुरुयोजना / जीविकोपार्जनकार्यन्वयन योजना" को कार्यन्वयन प्रगति

२.१.१. जलउपयोग गुरुयोजनाको कार्यन्वयन सम्बन्धि महत्वपूर्ण प्रगतिहरु:

- जलउपयोग गुरुयोजना गाउँसभावाट अनुमोदन गरी कार्यान्वयन गर्ने निर्णय भएको छ ।
- जलउपयोग गुरुयोजनाको प्राथमीकतामा रहेका ६ वटा खानेपानी तथा सरसफाइ योजना सम्पन्न भएका छन भने ५ वटा क्रमागत रुपमा आव २०७७/७८मा सम्पन्न हुने गरि सम्झोता भइ निर्माण कार्य सुरु भएको छ ।
- जलउपयोग गुरुयोजनाको प्राथमीकतामा रहेको १ वटा वहुउपयोगी योजना लगभग ८० प्रतिशत निर्माण कार्य सम्पन्न भइ आव २०७७७८ मा सम्पन्न हुनेछ ।
- जलउपयोग गुरुयोजनाको प्राथमीकतामा रहेको १ वटा सुधारीएको पानी घट्टको निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- जलउपयोग गुरुयोजनाको प्राथमीकतामा रहेको १ वटा परम्परागत सिँचाइ कुलो निर्माण योजना सम्पन्न भएको छ ।

२.१.२. जीविकोपार्जनकार्यन्वयन योजनाको कार्यन्वयन सम्बन्धि महत्वपूर्ण प्रगतिहरु:

- १ लघु उत्पादन व्यवसाय अचार उत्पादनको सुरुवात गरिएको
- जिविकोपार्जन सम्वन्धी जिविकोपार्जन कार्यान्वयन योजनामा उल्लेखित गतिविधिहरु मध्ये यस आ व मा योजना गरिएका मध्ये ८० प्रतिशत लक्ष्य हाँसील गरिएको

२.२ भौतिक प्रगति

यस गाउँपालिकामा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा भौतिक निर्माण तर्फ हासिल गरिएको प्रमुख उपलब्धी बुँदागत रुपमा निम्न बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

- ६ वटा खानेपानी योजनाहरुको निर्माण कार्य सम्पन्न भइ १९८४ जनसँख्या र २४० घरधुरी एव १५० विद्यँर्थीहरुले सफा स्वच्छ खानेपानीको उपलब्धता भएको छ ।
- ५ वटा खानेपानी योजनाको सम्फौता भै आ.ब.२०७७/७८ मा सम्पन्न गर्ने गरि क्रमागत रुपमा सञ्चालन भै रहेका छन जसवाट ४४५ घरधुरी लाभान्वित हुनेछन ।
- १ वटा वहुउपयोगी योजना आ.व. २०७७/७८ मा सम्पन्न भई १६१ घरधुरी खानेपानी, सिंचाई पोखरी र सुधारिएको पानीघट्टवाट लाभान्वित हुनेछन् ।
- १ वटा परम्परागत सिँचाइ कुलो निर्माण भइ २०० रोपनी जग्गा सिचीत भइ ३० घरधुरीको उत्पादनमा वृद्धि भइ आयआर्जनमा सुधार भएको छ ।

GOVERNMENT OF NEPAL EUROPEAN UNION Ministry for Foreign Affairs of Finland

- ३०० वटा सुधारीएको चुलो निर्माण भइ ३०० घरधुरीमा वातावरण तथा स्वास्थ्यमा सुधार भएको छ ।
- १ सुधारीएको पानी घट्ट निर्माण भइ ८४ घरधुरी लाभान्वित भएको छन् ।
- ३०१ मेसनरी चाङजुठ्यान निर्माण भइ ३०१ घरधुरीमा पूर्ण सरसफाइका सुचकहरु तयार भइ घरआँगन तथा वातावरणीय सुधार भएको छ ।
- १ सिँचाइ पोखरी योजना निर्माण भइ तरकारी पोकेट क्षेत्रमा सिँचाइको सुविधा भएर करीव ४४ घरधुरीको आयआर्जनमा सुधार भएको छ ।
- २ वटा कृषक समुहको ८ जना अगुवा कृषहरुले २० वटा प्लाष्टीक टोनेल निर्माण गरी वेमोसमी तरकारी खेती विशेष गरि टमाटर र काँक्रा विक्री गरी लाख सम्म आम्दानी गरेको छन ।
- १ वटा सिंचाइ पोखरी, १ रिचार्ज पोखरी, २ वटा विद्यालय शौचालय तथा खानेपानी मर्मत तथा सुधार योजनाको सम्झौता भई आ.व. २०७७/७८ मा सम्पन्न गर्ने गरी क्रमागत रुपमा सञ्चालन भै रहेका छन । जसवाट क्रमशः १४, ५२ घरधुरी तथा ५०९ जना विद्यार्था लाभान्वित हुनेछन् ।

तालिका २.१: यस आर्थिक वर्षमा हासिल गरिएको भौतिक उपलब्धी

क्र.सं.	योजनाको प्रकार	सम्पन्न गर्ने लक्ष		हासिल भएको उपलब्धी		प्रगती प्रतिशत (%)	
		योजना संख्या	लाभान्वित जनसंख्या	योजना संख्या	लाभान्वित जनसंख्या	योजना संख्या	लाभान्वित जनसंख्या
१	खानेपानी योजनाहरु	६	२००९	५	२००९	८३%	१००%
२	सिँचाई योजनाहरु	१	४७५	१	४७५	१००%	१००%
३	संस्थागत चर्पीहरु(संख्या)	०	०	०	०	०	०
४	घरबारी व्यवस्थापन (घरधुरी)	१२ समुह	१५००	१२	१६००	१००%	१०७%
५	सुधारिएको चुल्हो	३००	१८००	३००	१८०	१००%	१००%
६	सुधारिएको पानी घट्ट (संख्या)	२	२२५	१	४२०	५०%	१८७%

GOVERNMENT OF NEPAL

EUROPEAN UNION

Ministry for Foreign Affairs of Finland

७	मेसनरी चाङजुठ्यान	३००	१८००	३०१	१८०६	१००%	१००%
८	प्लाष्टिक घर निर्माण	२०	४८	२०	४८	१००%	१००%

तालिका२.२: यस आर्थिक वर्षमा सम्पन्न भएकाआयोजनाहरु

क्र.सं.	क्षेत्र	आयोजनाकोनाम	आयोजनाको संक्षिप्त विवरण
१ क	खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	लिङखोला खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	मुहान इन्टेक २ इयरभेन्ट १ आरभिटी २ मुख्यपाइपलाइन १८९८ शाखा पाइपलाइन १५७६ सार्वजनिक धारा ३ जक्सनवक्स १२ निजि धारा ८६ विद्यालय धारा १
ख		नागैरा खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	इन्टेक ७ आइसी २ डीसी १ आरभिटी ४ मुख्यपाइपलाइन ५३७८ शाखा पाइपलाइन ५०८४ सार्वजनिक धारा १४ जक्सनवक्स ११ निजि धारा ७१ विद्यालय धारा १
ग		भेरामुनी खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	मुहान इन्टेक ३ डीसी १ आरभिटी १ सार्वजनिक धारा ७
घ		घोडेमेला खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	मुहान इन्टेक १ आरभिटी १ खोला क्रसिङ १ जीआइ क्रसिङ १जक्सनवक्स २ निजिधारा १२ मुख्यापाइपलाइन १७३० शाखापाइपलाइन ५०२
ङ		कालिका निमावि खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	डमुहान इन्टेक १ आरभिटी १ विद्यालय धारा १मुख्यापाइपलाइन १५१६ शाखा पाइपलाइन २४२
च		काजी खानेपानी मुहान सरक्षण तथा मर्मत योजना	मुहान इन्टेक १ सार्वजनिक धारा १ मुख्य पाइपलाइन ५०० मी
२	सिचाइ योजना	डिक्लीखेत परम्परागत सिचाइ कुलो निर्माण योजना	आरसीसी र मेसनरी क्यानल ८४० मी पाइपक्यानल १००
३	सिचाइ पोखरी	धन किसान मयल सिचाइ पोखरी निर्माण योजना	मुहान पोखरी मर्मत १ मुल पोखरी १ सव पोखरी ४ सिचाइ धारा १५

GOVERNMENT OF NEPAL EUROPEAN UNION Ministry for Foreign Affairs of Finland

			मुख्यपाइपलाइन ७७५ शाखा पाइपलाइन ८००
४	सुधारीएको पानी घट्ट	विष्खेत सुधारीएको पानीघट्ट	मुहान क्याचमेन्ट १ पाइपलाइन १५४ मी घट्ट भवन १ वइटिङ रुम १

तपसील बमोजिमको कारणले लक्ष गरिए बमोजिम योजनाहरु सम्पन्न हुन नसकी लक्षीत उपलब्धी हासिल हुन सकेन ।

तालिका २.३: लक्ष बमोजिम भौतिक उपलब्धी हासिल हुन नसक्नुको कारण

क्र.सं.	लक्ष बमोजिम उपलव्धी हासिल हुन नसक्नुको कारण	भविष्यमा यस प्रकारको समस्या आउन नदिनको लागि गाउँपालिका परियोजना व्यवस्थापन समितिको रणनीति
१	कोभिड १९ कोरोना भाइरसका कारण देशव्यापी रुपमा लागु गरिएको लकडाउनका कारण	लकडाउनको समयमा पनि सुरक्षित तरीकाले निर्माणको कार्य अगाडी वढाउने
२	समुदायमा विवादका कारण १ खानेपानी योजना संचालन हुन नसक्नु	गाउँपालिका तथा वडाको पहलमा विवाद समाधान गरी कार्यक्र संचालन गर्नु
३	कृषिउपज संकलन केन्द्रको भवन निर्माणको लागि जग्गाको व्यवस्थापन गर्न नसक्नु	गाउँपालिकाको नाममा जग्गा पास भएपछि मात्र निर्माणको काम सुरु गर्नु
४	समयमा सहयोगी संस्थाको कर्मचारी छनौट हुन नसक्नका कारण चालु तिरको वजेट खर्च हुन नसक्नु	उचित समयमा कर्मचारीको छनौट गरी परिचालनमा ल्याउनु

२.३ क्षमता विकास

आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा यस गाउँपालिकामा क्षमता विकास तर्फ हासिल भएका प्रमुख उपलब्धीहरु निम्न बमोजिम रहेका छन् ।

- ३ वटा बिद्यालयका वालक्लवका ५१ छात्रछात्राहरुलाई २ दिने विद्यालय वास र भित्तेपत्रिका लेखन सम्वन्धी तालिम सञ्चालन गरिएको छ ।
- ३७ जना कृषकहरुको सहभागीतामा ३ दिने व्यावसायिक वेमौसमी तरकारीखेती सम्वन्धी तालीमसंचालन गरिएको छ ।
- २ जना सरसफाई सहजकर्तालाई ३ दिने सरसफाई सहकर्ता तालिम प्राप्त भएको छन ।
- १० जनालाई मर्मत सँभार कार्यकर्ता तालिम सञ्चालन गरिएको छ ।
- २ दिने स्थानिय स्रोत व्यक्ति तालिम संचालन गरी ५ जना स्थानिय स्रोत व्यक्तिको क्षमता विकास भएको छ ।
- ७ दिने अचार तयारी तालिम संचालन गरी ६ जना सहभागीहरुको अचार वनाउने क्षमता विकास भएको छ ।
- ७ दिने सुधारिएको चुलो तयारी तालिम संचालन गरी ६ जना चुलो प्रोमोटरहरु तयार भएका छन ।
- ५ दिने अगुवा कृषक तालिमवाट १० जना अगुवा कृषकहरुको थप क्षमता विकास भएको छ ।
- ५ दिने नर्सरी नाईके तालिम संचालनवाट २ जना नर्सरी नाइके तयार भई नर्सरीको स्थापन भएको छ ।
- १२ वटा समुहका २९४ सहभागीहरुले ३ दिने घरवारी व्यवस्थापन तालिमवाट घरवारी व्यवस्थापन सम्वन्धी क्षमता विकास भई आयआर्जनमा थप सुधारा भएको छ ।

GOVERNMENT OF NEPAL
EUROPEAN UNION
Ministry for Foreign Affairs of Finland

- २ वटा अलैंची पोकेट क्षेत्रका ५६ जना कृषकहरुको अलैंची खेती व्यवस्थापन विषयमा थप क्षमता विकास भएको छ ।

तालिका २.४: क्षमता विकास तर्फ प्रशिक्षित जनशक्तिको विवरण सारांश

क्षमता अभिवृद्धि क्रियाकलाप	दलित महिला	दलित पुरुष	जनजाति महिला	जनजाति पुरुष	अन्य महिला	अन्य पुरुष	जम्मा महिला	जम्मा पुरुष
खानेपानी योजना चरणवद्ध कार्यपद्धति वमोजिमका तलिम	४५	१७	०	०	२३०	२१९	२७५	२३६
सरसफाइ, स्वच्छता तथा महिनावारी व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिमहरुएव अभियान हरु	७२	२८	०	०	२१०	८८	२८२	११६
जिवीकोपार्जन तथा सहकारी विकाससंग सम्बन्धित तालिमहरु	१६२	६६	०	०	७३१	३६४	८९३	४३०
स्थानीय स्रोत व्यक्ति विकाससंग सम्बन्धित प्राविधिक तालिमहरु	०	०	०	०	२	२	२	२
जलउपयोग तथा जीविकोपार्जन कार्यान्वयन गुरुयोजनासंग सम्बन्धित तालिमहरु	०	०	०	०	०	०	०	०
नवीकरणीय उर्जा तथा जलवायु परिवर्तन संग सम्बन्धित तालिमहरु	०	०	०	०	०	५	०	५
गाउँपालिकास्तरीय क्षमता विकास तालिमहरु	११	९	०	१	३५	४८	४६	५७
जम्मा:	२९०	११९	०	१	१२०८	७२६	१४९८	८४५
प्रतिशत	१७%				८३%		६४%	३६%

तालिमको विस्तृत विवरण अनुसूची २ मा दिइएको छ ।

२.४ जीविकोपार्जन कार्यक्रम

यस आर्थिक वर्षमा जीविकोपार्जन तर्फ यस गाउँपालिकामा निम्न बमोजिमको प्रमुख उपलब्धी हासिल भएको छ ।

१. घरबारी:१२ वटा घरवारी व्यवस्थापन कृषक समुहका जम्मा २९४ घरधुरीले घरबारी व्यवस्थापन तालिम लिइ घरबारी व्यवस्थापनका अङ्ग प्रयोग गर्ने गरेका
२. आयआर्जन: ८ जना अगुवा कृषकहरुले २० वटा प्लाष्टिक घर निर्माण र लगभग ५ रोपनी जग्गामा तरकारी पकेट क्षेत्र विस्तार १८ वटा
   घरधुरीले गत आ व मा निर्मीत २१ टनेलवाट र यस आ व का टनेल तथा गुमोज खेतीवाट करी ८ देखि १० लाख वरावरको तरकारी विक्री गरी कृषकहरुले आम्दानी गरेको

GOVERNMENT OF NEPAL

EUROPEAN UNION

Ministry for Foreign Affairs of Finland

३. सहकारीः२ वटा साना किसान कृषी सहकारी क्षमता विकासमा सहयो एवँ खातापाता व्यवस्थापनमा सहजिकरण गरेको

४.लघु उद्यम: ६ घरधुरीले अचार उत्पादन तालिम लिइ अचार विक्रीवाट करिव ८००० वरावरको आम्दानी गर्न सफल

२ वटा कृषक समुहले अलैचि विक्रीवाट करिव १ लाख वरावरको आम्दानी गरेको

५.स्थानीय स्रोत व्यक्ति उत्पादन: ३ जना स्थानिय स्रोत व्यक्तीहरुलाइ तालिम सँचालन गरी कार्यक्षमतामा वृद्धि भएको

तालिका २.५: घरबारी व्यवस्थापन गर्ने घरधुरी विवरण

वडा नं.	अघिल्लो आ.व. सम्म				यस आ.व. मा				परियोजनाको तेस्रो चरणको कुल जम्मा			
	दलित	जनजाती	अन्य	जम्मा	दलित	जनजाती	अन्य	जम्मा	दलित	जनजाती	अन्य	जम्मा
३	३	०	२२	२५	६७	०	९८	१६५	७०	०	१२०	१९०
४	०	०	१३२	१३२	०	०	०	०	०	०	१३२	१३२
५	०	०	५०	५०	७०	०	४३	११३	७०	०	९३	१६३
६	४३	०	१९१	२३४	०	०	१६	१६	४३	०	२०७	२५०
९	१३	०	२८	४१	०	०	०	०	१३	०	२८	४१
जम्मा	५९	०	४२३	४८२	१३७	०	१५७	२९४	१९६	०	५८०	७७६

तालिका २.६: आयआर्जन सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	आयआर्जन क्रियाकलापहरु	व्यवसाय गर्ने जम्मा व्यक्ति			
		दलित	जनजाती	अन्य	जम्मा
१	व्यवसायिक तरकारी तथा मसला खेती गुमोज टनेल र अलैची खेती	५	०	७७	८२
२	व्यवसायिक फलफूल खेती वर्षे अमिला जात फलफूल	१	०	५६	५७
३	लघुउद्यम व्यवसाय अचार उत्पादन तालिम	०	०	६	६
४	बहुद्देश्यीय नर्सरी व्यवस्थापन	०	०	२	२
५	एग्रोभेट				
जम्मा		६	०	१४१	१५३

तलिका २.७: सहकारी सम्बन्धी विवरणः

GOVERNMENT OF NEPAL EUROPEAN UNION Ministry for Foreign Affairs of Finland

क्र.सं.	सूचकहरु	परियोजनाको प्राविधिक सहयोग प्राप्त सहकारीको नाम		
		कोटभैरव साना किसान कृषी सहकारी सस्था	थलारा साना किसान कृषी सहकारी सस्था	
१	सहकारीमा आवद्ध उपभोक्ता समिति संख्या	३	०	
क	सामुदायिक संस्था	८०	०	
ख	उपभोक्ता समिति	३	०	
ग	घरवारी व्यवस्थापन समुह	०	०	
२	शेयर धनीहरुको संख्या	४८६	६०४	
क	महिला	४३०	५४३	
ख	पुरुष	५६	६१	
३	कुल सम्पत्ती रु.	४०७५२९२	५१५६६५३	
४	कुल ऋण लगानी रु	३३०२९७५	४४५६२२०	
५	असूली दर	९९%	९६%	
६	खुद नाफा रु	१२०५६२	२४६८७३	
७	मर्मत सम्भार कोष विनियोजन रु	०	०	
८	जगेडा कोष रु.	२३२४४०	४९९१८०	
९	सञ्चालन आत्मनिर्भरता	१४५%	१२२%	

३. अनुगमन तथा प्रतिबेदन

गाउँपालिका तथा स्थानीय पूर्वाधार विभाग बीच सम्पन्न समझदारी बमोजिम यस गाउँपालिकामा परियोजनाका क्रियाकलापहरुको नियमित रुपमा अनुगमन गर्नको लागि मिति २०७५ चैत्र १२ गतेकोगाउंपालिका परियोजना व्यवस्थापन समितिको निर्णयानुसार अनुगमन कार्यदल गठन गरिएको छ । उक्त कार्यदलले संचालित योजनाहरुको नियमित संयुक्त रुपमा(गापा, वडा, परियोजना, सहयोगी संस्था सहीतको सहभागीतामा) अनुगमन तथा मुल्याङ्कन कार्य भइरहेको छ । साथै वर्षको अन्तमा जिल्ला स्तरवाट पनि अनुगमन कार्य भइरहेको छ ।

तालिका ३.१: अनुगमन कार्यदलबाट योजनास्तरमा गरिएको अनुगमनको विवरण

क्र.सं.	योजनाको नाम	चरणवद्ध कार्यपद्धति वमोजिम गर्नुपर्ने स्थलगत अनुगमन संख्या	स्थलगत अनुगमन गरिएको संख्या	गाउँपालिका कार्यालयवाट अनुगमन मा सहभागि भएको संख्या
१.	भेरामुनी खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	१	१	६
२.	घोडेमेला खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	१	१	७
३.	कालिका निमावि खानेपानी तथा	१	१	६

GOVERNMENT OF NEPAL
EUROPEAN UNION
Ministry for Foreign Affairs of Finland

	सरसफाइ योजना			
४.	लिङ्खोला खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	१	१	६
५.	नागैरा खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	१	१	७
६.	काजी खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	१	१	३
७.	दँगाजी खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	२	२	६
८.	बेराडी खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	२	२	६
९.	वस्ती खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	२	२	६
१०.	मटेल्धारा खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	२	२	५
११.	ग्वाना खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	२	२	५
१२.	डीक्लीखेत परम्परागत सिचाइ कुला निर्माण योजना	१	१	५
१३.	धनकिसान सिचाइ पोखरी निर्माण योजना	१	१	७
१४.	वायल सिचाइ पोखरी निर्माण योजना	२	२	३
१५.	सुधारीएको चुलो निर्माण योजना	१	१	६
१६.	खापरदह पुनर्भरण पोखरी निर्माण योजना	२	२	५
१६.	विष्खेत सुधारीएको पानी घट्ट	१	१	३
१७.	मेसनरी चाङजुठ्यान निर्माण	१	१	३
	जम्मा	२५	२५	

तालिका ३.२: गाउँपालिकाबाट परियोजनामा पेश भएका प्रतिवेदनहरु

क्र.सं.	प्रतिवेदन	आ.व. पेश गर्नुपर्ने संख्या	समयमा पेश गरिएको प्रतिवेदन संख्या	समयमा पेश गर्न नसकिएको प्रतिवेदन संख्या

GOVERNMENT OF NEPAL EUROPEAN UNION Ministry for Foreign Affairs of Finland

१	मासिक आर्थिक प्रतिवेदन (फाँटबारी)	१२	१२	श्रावण भाद्र महिनामा आर्थीक कारोवार नहुनु तथा कोलेनिकावाट वजेट निकासा नहुनु
२	चौमासिक प्रगति प्रतिवेदन	३	३	
३	वार्षिक प्रतिवेदन	१	१	१
	जम्मा	१६	१६	

तालिका ३.३: अनुगमनमा औँल्याइएका सुझाबहरुको कार्यान्वयन

क्र.सं.	अनुगमन मिति	अनुगमन टोलीले दिएको सुझाब	सुझावको कार्यान्वयन विवरण
१	मिति २०७६/११/४	• पूजीगत तर्फका योजनाहरुमा खर्च लेख्दा योजना सम्झोता देखि वाह्य सामागीं खरीद सम्वन्धी मुख्य कागजातहरु समेत सलग्न गरी भुक्तानी दिनुपर्ने देखिन्छ । • आर्थीक वर्ष २०७५०७६ मा मलेप को लेखा परीक्षण प्रतिवेदनवाट आल्याएको कुल वेरुजु रकम रु ६०९५४३ लाइ नियमानुसार सम्परीक्षण गराउनु पर्ने देखिन्छ ।	• पूजीगत तर्फका योजनाहरुमा खर्च लेख्दा योजना सम्झोता देखि वाह्य सामागीं खरीद सम्वन्धी मुख्य कागजातहरु सलग्न गरी भुक्तानी दिने गरेको । • आर्थीक वर्ष २०७५०७६ मा मलेप को लेखा परीक्षण प्रतिवेदनवाट आल्याएको कुल वेरुजु रकम रु ६०९५४३ लाइ नियमानुसार सम्परीक्षण गर्न कागजातहरु पेश गरेको ।

४. प्रगती समीक्षा तथा योजना तर्जुमा

गाउँपालिकामा गाउँपालिका परियोजना व्यवस्थापन समितिको बैठक वसी आ.व. २०७५/०७६ को वार्षिक कार्यप्रगति विषयमा समिक्ष गरिएको छ भने साथैआ.व. २०७६/०७७को योजना तथा क्रियाकलाप विषयमा जानकारी एवं छलफल गरिनुको साथै विभिन्न मितिमा परियोजनाका क्रियाकलापहरुको प्रगती समीक्षा तथा परियोजनाको कार्यान्वयनको विषयमा गाउँपालिका परियोजना व्यवस्थापन समितिको बैठक बसी विभिन्न विषयमा छलफल तथा निर्णयहरु गरिएको छ ।

तालिका ४.१: गाउँपालिका परियोजना व्यवस्थापन समितिको बैठक

बैठक नं.	मिति	प्रमुख छलफल तथा निर्णयहरु
१	२०७६।५।१६	• आ.व. २०७५/०७६ को वार्षिक कार्यप्रगति समिक्षा • आ.व. २०७६/०७७ को योजना तथा क्रियाकलाप विषयमा जानकारी एवं छलफल • आगामी दुई महिनामा संचालन गरिने क्रियाकलापहरु
२	२०७६।६।११	• कार्यप्रगति समिक्षा,

GOVERNMENT OF NEPAL

EUROPEAN UNION

Ministry for Foreign Affairs of Finland

		• गाउँपालिका, सहयोगी संस्था र सहयोगी कर्मचारीको कार्यसम्पादन मुल्याङ्कन प्रतिवेदन अनुमोदन, • सहयोगी संस्थासँग सम्झौता, • योजनाको दोहोरोपना सम्वन्धमा, • सम्पुरक कोष सम्वन्धमा, • स्थानिय स्रोत व्यक्ति र सरसफाई सहजकर्ताका करार सम्झौता, • ग्वाना र मटेल्धारा खानेपानी तथा सरसफाई योजना निर्माण गर्ने वा नगर्ने विषयमा वडा कार्यालयलाई पत्राचार गर्ने सम्वन्धमा, • नमुना विद्यालय छनौट सम्वन्धमा, • विद्यालय शौचालय निर्माणका लागि विद्यालय छनौट सम्वन्धमा, • फिनल्याण्ड सरकार र यूरोपियन यूनियनको पहिलो किस्ता रकम माग गर्ने • गा.पा. जलस्रोत अधिकृतको करार सम्झौता सम्वन्धमा ।
३	२०७६।६।९	• प्रगति समिक्षा सम्वन्धमा, • वजेट अनुमोदन सम्वन्धमा, • विद्यालय वास तालिम संचालन सम्वन्धमा,
३	२०७६।६।२९	• कार्यप्रगति समिक्षा सम्वन्धमा, • एग्रोभेट सूचना प्रकासन सम्वन्धमा,
४	२०७६।७।१५	• कार्यप्रगति समिक्षा, • आ.व. २०७७/०७८ को योजना तथा क्रियाकलाप विषयमा जानकारी एवं छलफल, • आगामी दुई महिनामा संचालन गरिने क्रियाकलापहरु,
५	२०७६।८।१५	• कार्यप्रगति समिक्षा सम्वन्धमा, • योजनाको दिगोपनका लागि सहकारी अवधारणा सम्वन्धमा, • सरसफाई सहजकर्ता सम्वन्धमा, • पाईप र मीटर सम्वन्धमा, • नमुना विद्यालय कार्यक्रम सम्वन्धमा, • प्रधानमन्त्री स्वरोजकगार कार्यक्रमसँग सहकार्य सम्वन्धमा, • व्यावसायिक तरकारी खेती सम्वन्धमा, • अलैंचि सोलार ड्रायर सम्वन्धमा, • वालक्लव सम्मेलन सम्वन्धमा, • खरिद व्यवस्थापन तालिम संचालन सम्वन्धमा, • प्लाष्टिक टनेल उपकरण सम्वन्धमा,
६	२०७६।९।२१	• प्रगति समिक्षा सम्वन्धमा, • कार्यान्वयन चरणको सम्झौता सम्वन्धमा, • सुधारिएको चुलो निर्माणका लागि सम्झौता सम्वन्धमा, • पानीखोला आयोजना सम्वन्धमा, • आमा समुहवाट महिनावारी स्वच्छता च्याम्पीयन छनौट सम्वन्धमा, • नमुना विद्यालय वालक्लव तालिम सम्वन्धमा,

		• वालक्लव सम्मेलन सम्वन्धमा, • घरभाडा सम्वन्धमा ।
७	२०७६।१०।२९	• प्रगति समिक्षा सम्वन्धमा, • नागैरा लिडखोला खानेपानी योजनामा निर्माण सामाग्री खरिद सम्वन्धमा, • नागैरा खानेपानी योजनामा अन्य सामाग्री खरिद गरिएको ६३ एमएम ४ केजी पाइप सम्वन्धमा, • खानेपानीको अवस्था अद्यावधिक गर्न तथ्याङ्क संकलन गर्ने कार्यका लागि प्राविधिक एवं सोसियल डाटा संकलक छनौट सम्वन्धमा, • पोलीहाउस वितरण सम्वन्धमा, • कृषि सामाग्री तथा उपकरण सहयोग सम्वन्धमा, • पोलीहाउसको स्टीमेट एवं सम्झौतापत्र रिभाइज सम्वन्धमा,
८	२०७६।११।१६	• पानीखोला खानेपानी योजनाको प्रस्तवित विनियोजित रकम सम्वन्धमा, • वायल सिंचाई पोखरी निर्माण सम्वन्धमा,
९	२०७६।१२।३०	• प्रगति समिक्षा सम्वन्धमा, • कोभिड १९ कोरोना भाइरस संक्रमणको रोकथामका लागि चेतनामूलक कार्यक्रम संचालन एवं सरसफाई सामाग्री वितरण सम्वन्धमा, • योजना तथा उपभोक्ता समिति स्तरमा संक्रमणको रोकथामका लागि सरसफाई सामाग्री वितरण सम्वन्धमा, • सुधारिएको पानीघट्ट सम्वन्धमा,
१०	२०७७।२।१८	• प्रगति समिक्षा सम्वन्धमा, • सम्झौता समय थप सम्वन्धमा, • फलफूल र अलैंची विरुवा वितरण सम्वन्धमा, • कृषि संकलन केन्द्र सम्वन्धमा आदि ।
११	२०७७।३।१४	• कार्यप्रगति समिक्षा सम्वन्धमा, • वजेट परिमार्जन सम्वन्धमा ।
RMSU तथा SO को संयुक्त मासिक वैठक		
१	२०७६।४।२६	• आ.व. २०७५/०७६ मा आई परेका चुनौति र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु र सिकाईहरुको वारेमा छलफल • आ.व. २०७६/०७७ को वार्षिक कार्ययोजना तथा क्रियाकलाप, चौमासिक लक्ष्य र द्वैमासिक योजनावारेमा छलफल योजना तयार । • तत्काल गर्नुपर्ने महत्वपूर्ण क्रियाकलापहरु विषयमा निर्णय ।
२	२०७६।५।२५	• अधिल्लो बैठकको पुनरावलोकन, • नयाँ सम्झौता हुन योजनामा तयारी चरणका क्रियाकलाप संचालन सम्वन्धमा, • क्रमागत योजनामा निमाएण कार्यसंचालनका लागि सहजिकरण गर्ने
३	२०७६।६।१८	• अघिल्लो बैठकको पुनरावलोकन सम्वन्धमा, • व्यक्तिगत कार्ययोजना तयार गरी कार्यसम्पादन गर्ने सम्वन्धमा, • नयाँ योजनाहरुको सम्झौताको लागि तयारी सम्वन्धमा, • पूर्ण सरसफाई सुनिश्चितताका लागि प्रस्तावित टोलहरुमा सुचकहरु तयारी

GOVERNMENT OF NEPAL

EUROPEAN UNION

Ministry for Foreign Affairs of Finland

४	२०७६।७।१८	● प्रगति समिक्षा सम्वन्धमा, ● कार्ययोजना वमोजिम कार्यसम्पादन सम्वन्धमा,
५	२०७६।८।१०	▪ मासिक कार्यप्रगती समिक्षा गर्ने । ▪ थलारा गा.पा. ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजना कार्यक्रममा सहजिकरणका लागि सहयोगी संस्था सामाजिक तथा प्राविधिकविकास सेवा समुह वाट नवनियुक्त एवं पदोन्नती भएका कर्मचारीहरुलार्य स्वागत ▪ द्वैमासिक कार्ययोजनाको आधारमा व्यक्तिगत कार्ययोजना तयार गरी कार्यसम्पादन गर्ने । ▪ फिल्ड कार्यालय व्यवस्थापन ▪ प्रगति प्रतिवेदन तयारीका लागि क्षेत्रगत रुपमा प्रत्येक कर्मचारीहरुले फोटो डाटा घटना अध्ययनका लागि सुचना संकलन,
६	२०७६।९।२२	▪ मासिक कार्यप्रगती समिक्षा गर्ने । ▪ पूर्ण सरसफाई तथा स्वच्छता एवं सरसपफाई सामाग्री तयारीका लागि तालिम सहभागी छनौट सम्वन्धमा ▪ नमुना घरको तथ्याङ्क संकलन ▪ सुधारिएको चुलो निर्माणका लागि घरधुरी छनौट ▪ विद्यालय वास प्लान तयार ▪ क्रमागत योजनामा खाता व्यवस्थापन ▪ नमुना टोल तथा योजनाको अवस्था अध्ययन ▪ कार्यान्वयन चरणको सम्झौता ▪ घरबारी तालिम लिएका कृषकहरुको अवस्था अध्ययन
७	२०७६।१०।२९	▪ प्रगति समिक्षा, ▪ प्राविधिकहरुको जिम्मेवारी वाँडफाँड एवं योजनागत कार्ययोजना तयारी सम्वन्धमा, ▪ नमुना विद्यालयको वास प्रस्तावना तयारीमा सहजीकरण सम्वन्धमा, ▪ घटना अध्ययन तयार गर्ने सम्वन्धमा, ▪ सम्पन्न र निर्माण कार्य सुरु हुने योजनाहरुको पि ए भाइल टेस्ट गर्ने ▪ अर्धवार्षिक समिक्षाका लागि फोटो एवं घटना अध्ययन गरी डिजाईन इष्टिमेट तयार गर्ने ▪ अचार तालिमको लागि सहभागी छनौट, ▪ सुधारिएको चुलो निर्माण,
८	२०७६।११।३०	▪ पहिलो बैठकको पुनरावलोकन, ▪ प्रगति समिक्षा, ▪ नयाँ योजनको सम्झौता, ▪ वह्य निर्माण सामाग्रीको स्टोर व्यवस्थापन, ▪ मुहान दर्ताका लागि फाइल तयार, ▪ सम्पन्न योजनाको सार्वजनिक परिक्षणका लागि सहजिकरण, ▪ चरणवद्ध क्रियाकलाप संचालन, ▪ नमुना टोल तयारीका लागि सहजिकरण, ▪ तयार भएका पोलीहाउसको नापी किताव तयार, ▪ अचार तयारी तालिम लिएका सहभागीहरुको सम्भाव्यता अध्ययन,
९	२०७६।१२।२८	▪ प्रगति समिक्षा,

GOVERNMENT OF NEPAL EUROPEAN UNION Ministry for Foreign Affairs of Finland

		▪ योजनामा निर्माण कार्य संचालन, ▪ कोभिड १९ कोरोनाा भाइरसवाट सुरक्षित रहनका लागि सरसफाईका सामाग्री वितरण एवं चेतनाकरण, ▪ सुधारिएको चुलो निर्माण
१०	२०७७।१।१७	• कार्यप्रगति समिक्षा, • वाह्य निर्माण सामाग्री व्यवस्थापन, • जिविकोपार्जन क्रियाकलाप संचालन, • सरसफाई स्वच्छता क्रियाकलाप संचालन
११	२०७७।२।१९	• प्रगति समिक्षा, • द्वैमासिक कार्ययोजना, • क्रमागत योजना सम्पन्न गर्ने, • कृषिउपज संकलन केन्द्रको सम्झौता, • सुधारिएको चुलो निर्माण सम्पन्न,
१२	२०७६।३।२१	• प्रगति समिक्षा, • वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयारी, • कार्यक्रम फोटो र घटना अध्ययन संकलन, • सम्पन्न योजनाको अन्तिम किस्ता भुक्तानि ।

५. नीति तर्जुमा

गाउँपालिकाले खानेपानी, सरसफाइ, स्वच्छता एवं महिनावारी व्यवस्थापन तथा जीविकोपार्जन प्रवर्द्धन क्षेत्रमा निम्न वमोजिमका नीतिहरु तर्जुमा गरेको छ ।

- **"खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता व्यवस्थापन निर्देशिका २०७७"** गाउँसभावाट अनुमोदन गरिएको छ ।
- **"जलउपयोग गुरुयोजना तथा जिविकोपार्जन कार्यान्वयन योजना"** गाउँ सभाबाटअनुमोदना गरिएको छ ।
- **"जलचर तथा जलिय जैविक विविधता संरक्षण ऐन २०७६"** गाउँ सभाबाटअनुमोदना गरिएको छ ।

६. सहकार्य

परियोजना कार्यान्वयनको सिलसिलामा परियोजनासँग सम्बन्धित योजना क्रियाकलापहरुमा गाउँपालिकाका विषयगत शाखाहरु र अन्य साझेदार निकायहरुबाट निम्न तालिका बमोजिमको थप आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग (परियोजनाको लागि विनियोजित बजेट भन्दा बाहेक) उपलव्ध भएको छ ।

तालिका ६.१: परियोजनासँग सम्बन्धित कृयाकलापहरुमा सहकार्य

क्र.सं.	निकायको नाम	कार्यक्रम	सहकार्यको प्रकार	सहकार्यको रकम रु. (वा बराबर)
१	गापा कृषी शाखा	गापा स्तरीय वहुउध्येश्यीय नर्सरी नायके तालिम	विउँविजन खरिद तथा तालिम सहजिकरण खर्च एव	१०००००
२	गापा कृषी शाखा	जिविकोपार्जन सम्वन्धी तालीम	मानवस्रोत परीचालन	

GOVERNMENT OF NEPAL EUROPEAN UNION Ministry for Foreign Affairs of Finland

		सन्चालन		
३	गापा सुआहारा प्रगतिसिल युवा समाज	१६ दिने लैङ्गीक हिँसा विरुद्धको अभियान कार्यक्रम	व्यानर प्लेकार्ड तथा खाजा व्यवस्थापन	२१०००
४	GSTDS महिला सञ्जाल थलारा गाउँपालिका सुआहारा	११० आ अन्तर्राष्टीय नारी दिवस कार्यक्रम	प्रोत्साहन सामाग्री सहयोग खाजा ब्यानर व्यवस्थापन	४१०००
५	गापा स्वास्थ्य शाखा	विभिन्न दिवसीय कार्यक्रमहरु	मानवस्रोत परिचालन	
६	कोटभैरव साना किसान कृषी सहकारी सँस्था लि	सुधारीएको चुलो निर्माण कार्यक्रम	मानव स्रोत परिचालन	
७	गापा शिक्षा शाखा	गाउँपालिका स्तरीय वाल क्लव सम्मेलन	खाजा तथा खाना खर्च	५००००

७. आइपरेका समस्याहरु

तालिका ७.१: आइपरेका समस्याहरु तथा समाधानका प्रयासहरु

क्र.सं.	समस्याहरु	समाधानका प्रयासहरु
१	कोभिड १९ कोरोना भाइरसका कारण देशव्यापी रुपमा लागु गरीएको लकडाउनका कारण योजना निर्माणमा ढिलाइ	○ कोरोना भाइरसवाट सुरक्षीत रहन मास्क सावुन टुटी सहितको वाल्टी सहयोग गरी सामाजिक दुरी कायम गरी निर्माण कार्य सँचालन गरेको
२	कोभिड १९ कोरोना भाइरसका कारण देशव्यापी रुपमा लागु गरीएको लकडाउनका कारण योजनामा निर्माण सामाग्री खरीदमा समस्या	○ गाउँपालिका एव जिल्ला प्रसासनवाट सिफारीस गराइ सप्लायरवाट वाह्य निर्माण सामाग्री खरिद गरिएको
३	कोभिड १९ कोरोना भाइरसका कारण देशव्यापी रुपमा लागु गरीएको लकडाउनका कारण तालिम गोष्ठी जस्ता कार्यक्रमहरु सँचालन गर्न नसक्नु	○ तालिम गोष्ठीमा विनियोजित रकम सरसफाइ तथा स्वच्छता एव कोरोना भाइरसवाट सुरक्षीत रहनका लागी सेनीटाइजर मास्क टुटी सहितको वाल्टी खरीद गरी क्वारेन्टाइन स्थल योजनामा वितरण गरीएको

GOVERNMENT OF NEPAL EUROPEAN UNION Ministry for Foreign Affairs of Finland

अनुसूची १: यस आ.व.मा संचालित योजनाहरुको विवरण

योजनाको नाम	वडा नं.	योजनाको अनुमानित लागत (रु. मा) (GoN+GoF+EU+RM)	यस योजनामा हालसम्म भएको खर्च (रु) (GoN+GoF+EU+RM)	यस आ.व.मा भएको खर्च (रु) (GoN+GoF+EU+RM)	यस योजनामा गाउँपालिका को खर्च	आगामी आ.व.मा क्रमागत भई जाने / नजाने	आगामी आ.व.मा हुने खर्चको लक्ष (GoN+GoF+EU+RM)	यस आ.व.मा सम्पन्न आयोजना बाट लाभान्वीत जनसंख्या
खानेपानी तथा सरसफाइ योजना								
लिङखोला खानेपानी तथा सरसफाई योजना	४	३७६२८०२	३६१८४४१	२३१०४४०	१३५९९९२	नजाने		५०९
नागैरा खानेपानी तथा सरसफाई योजना	४	६६५१९५४	६५११७५२	४०२४७५२	२०५३३७३	नजाने		७५९
भेरामुनी खानेपानी तथा सरसफाई योजना	५	१५०५६४२	१४३५२९३	८१५२९३	३८७९१६	नजाने		१८०
घोडेमेला खानेपानी तथा सरसफाई योजना	६	१३६११८७	१२६२३७९	७२७३३६	६६७९१८	नजाने		७८
क्रलिका निमावि खानेपानी तथा सरसफाई योजना	३	८५३१८७	७६७३७९	३९८१८८	२१९२५१	नजाने		१५० विद्यार्थी
ग्वाना खानेपानी तथा सरसफाई योजना	३	७५७५३८९	४४९२३०१	४४९२३०१	१०९१०००	जाने	३०८३०००	६००
वस्ती खानेपानी तथा सरसफाई योजना	१	४३८६१६५	२२५८७९४	२२५८७९४	५०००००	जाने	२१२७०००	४६६
दंगाजी खानेपानी तथा सरसफाई योजना	२	५३६३५६९	३८८७३३८	३८८७३३८	८२५९००	जाने	१४७६०००	७१४
वेराडी खानेपानी तथा सरसफाई योजना	२	३९८८०४४	२४८६२४१	२४८६२४१	६३२९२१	जाने	१५००००	५०५
मटेलधारा खानेपानी तथा सरसफाई योजना	६	२९०७३६२	२२५५९३०	२२५५९३०	५१६७९१	जाने	६५१०००	४८६
जम्मा:		**३८०५५३०१**	**२८९७५८४८**	**२३६५६६१३**	**८२५५०६२**		**७४८७०००**	**४४४७**
सिँचाई / बहुपयोगी योजना								
डिक्लीखेत सिं. कुलो निर्माण योजना	४	२७३७७२८	२५८३६७७	११५७५९९	७५३००८	नजाने		४८०
सक्काँडा वाँफ वहउपयोगी योजना	३	८३०७०८७	७२२८३४६	४४७०६००	२००५२७	जाने	१०७८०००	११४८
धनकिसान सिंचाई पोखरी निर्माण योजना	४	१४९२३७९	१४२९८२६	६७८८५३	३८१२८७	नजाने		२६५
वायल सिं. पोखरी निर्माण योजना	३	८६०४०६	५६९६८८	५६९६८८	२८५६८९	जाने	२९००००	७७

जम्मा:		१३३९७६००	११८११५३७	६८७६७४०	९८५०८९		१३७७०००	१९७०
संस्थागत शौचालय								
चक्रश्वर मावि शौचालय निर्माण योजना	९	१५११६३८	७५५०००	७५५०००	२७१७४०	जाने	७५६०००	२७६ विद्यार्थी
भगवती आधारभुल विद्यालय शौचालय निर्माण योजना	७	६७९२९२	५२६४५४	५२६४५४	११५२६०	जाने	१५२०००	२२२ विद्यार्थी
जम्मा:		२१९०९३०३०	१२८१४५४	१२८१४५४	३८७०००		९०८०००	४९८
सुधारिएको पानीघट्ट								
विषखेत सुधारिएको पानी घट्ट	८	२००६४२	१९७८८७	१९७८८७	६१०००	नजाने		४२०
जम्मा:		२००६४२	१९७८८७	१९७८८७	६१०००			४२०
सुधारिएको चुल्हो								
सुधारिएको चुलो निर्माण योजना	३,५,६	५३४९९८	६८२४१५	६८२४१५	१४७२६८	नजाने		१८००
जम्मा:		५३४९९८	६८२४१५	६८२४१५	१४७२६८			१८००
पुनर्भरण पोखरी								
खापरदह पुनर्भरण पोखरी	२	५६९८४६६	२२७९०००	२२७९०००	१२७९०००	जाने	३४२००००	२८६
जम्मा:		५६९८४६६	२२७९०००	२२७९०००	१२७९०००		३४२००००	२८६
चाङ्जुठ्यान								
मेसनरी चाङजुठ्यान	३,४,५,६	३५५९३०	३५५९३०	३५५९३०	७०५००	नजाने		१८००
जम्मा:		३५५९३०	३५५९३०	३५५९३०	७०५००			१८००

GOVERNMENT OF NEPAL

EUROPEAN UNION

Ministry for Foreign Affairs of Finland

अनुसूची २.१: यस आ.व.मा संचालित तालिमहरुको विवरण

क्र.सं.	सञ्चालित तालिमको नाम	वडा नं.	तालिमको अवधि	तालिम संख्या	दलित महिला	दलित पुरुष	जनजाती महिला	जनजाती पुरुष	अन्य महिला	अन्य पुरुष
खानेपानी योजना चरणवद्ध कार्यपद्धति वमोजिमका तालिम										
१	अभिमुखिकरण तालिम	१,२,३,६	१ दिन	५	७	२	०	०	३०	२९
२	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण अभिमुखिकरण	,,	१ ,,	५	५	२	०	०	२४	२२
३	घरवारी व्यवस्थापन अभिमुखिकरण	,,	१ ,,	५	४	३	०	०	२१	२२
४	आर्थिक व्यवस्थापन अभिमुखिकरण	,,	१ ,,	५	७	१	०	०	२४	२४
५	मर्मत सँभार तथा पानी सुरक्षा योजना अभिमुखिकरण	,,	१ ,,	५	७	१	०	०	२४	२४
६	सामुदायिक कार्ययोजना तयारी तालिम	,,	१ ,,	५	५	१	०	०	१२	११
७	निर्माणपूर्वको गोष्ठि	,,	१ ,,	४	४	२	०	०	२२	२०
८	ऋार्थिक व्यवस्थापन पुनर्ताजगकीय तालिम	,,	१ ,,	७	३	१	०	०	२७	२१
९	निर्माणावधिको गोष्ठि	,,	१ ,,	५	१	२	०	०	४३	३५
१०	पानी सुरक्षा योजना गोष्ठि	५,६	३ ,,	२	१	१	०	०	१२	१०
सरसफाइ, स्वच्छता,महिनावारी व्यवस्थापन र जनचेतना सम्बन्धी तालिमतथा अभियानहरु										
१	१६ दिने लैङ्गक हिँसा विरुद्धको अभियान	गाउँपालिका	२ दिन	१	१२	४	०	०	८३	८८
२	सरसफाई सप्ताह	गाउँपालिका	७ दिन	१	८३	२५	०	०	११४	१८६
३	नारी दीवस	गाउँपालिका	१ दिन	१	५०	११	०	०	१८५	५५
४	विश्व हात धुने दीवस	गाउँपालिका	१ दिन	१	५	२	०	०	२२	१७
५	विश्व चर्पी दीवस	गाउँपालिका	१ दिन	१	२	०	०	०	२९	४
जिवीकोपार्जन तथा सहकारी विकाससंग सम्बन्धित तालिमहरु										
१	गापा स्तरीय अचार उत्पादन तालिम	३,४	७ दिन	१	१	०	०	०	६	०
२	गपा स्तरीय अगुवा कृषक तालिम	५,६	५ दिन	१	२	२	०	०	४	२

GOVERNMENT OF NEPAL

EUROPEAN UNION

Ministry for Foreign Affairs of Finland

३	गपा स्तरीय व्यावसायिक तरकारी खेती तालिम	३,४,६,८	३ दिन	१	१	०	०	०	२६	५
४	गपा स्तरीय वहुउद्धेश्यीय नर्सरी नाइके तालिम	१,४	५ दिन	१	०	०	०	०	०	२
५	समुदाय स्तरीय अलैंची उत्पादन तालिम	८,४	१ दिन	२	१	३	०	०	१९	१५
६	घरवारी व्यवस्थापन तालीम	३,५,६	३ दिन	१२	१०८	२९	०	०	१३३	२७
७	घरवारी व्यवस्थापन पुनर्ताजगकीय तालीम	६	१ दिन	५	२०	३	०	०	१०२	१४
स्थानीय स्रोत व्यक्ति र ग्रामीण मर्मत संभार लगायत प्राविधिक तालिमहरु										
१	स्थानिय स्रोत व्यक्ति तालिम	चैनपुर	३ दिन	१	०	०	०	०	२	२
२	मर्मत सँभार कार्यकर्ता तालिम	१,२,३,४,६	९ दिन	१	०	१	०	०	०	९
जलउपयोग तथा जीविकोपार्जन कार्यान्वयन गुरुयोजनासंग सम्बन्धित तालिमहरु										
गाउँपालिका तथा जिल्ला स्तरीय क्षमता विकास तालिमहरु										
१	सरसफाई सहजकर्ता तालिम	चैनपुर	३ दिन	१	१	०	०	०	२	०
२	स्थानिय स्रोत व्यक्ति तालिम	चैनपुर	२	१	०	०	०	०	२	३
३	ममैत सँभार कार्यकर्ता तालिम	तलकोट	९ दिन	२	०	१	०	०	०	९
४	सुधारिएको चुलो तालिम	गाउँपालिका	७ दिन	१	०	१	०	१	१	३
५	विद्यालय वास तथा भित्तेपत्रिका लेखन तालिम(प्रस्तावित नमुना विद्यालयका वालक्लवका विद्यार्थी, फोकल शिक्षक आदि)	गाउँपालिका	२ दिन	२	८	५	०	०	२५	३२
६	अचार उत्पादन तालिम	गाउँपालिका	७ दिन	१	१	०	०	०	५	०
७	अगुवा कृषक तालीम	गाउापालिका	५ दिन	१	२	२	०	०	४	२
८	नर्सरी नाईके तालिम	जिल्लास्तर	५ दिन	१	०	०	०	०	०	२
९	कर्मचारी अभिमुखिकरण	जिल्लास्तर	३ दिन	१	०	०	०	०	३	७
१०	CCA/DRRतालिम (SOप्राविधिक र TF)	जिल्लास्तर	२ दिन	१	०	०	०	०	०	५
११	पूर्ण सरसफाई महिनावारी स्वच्छता र विद्यालय वास नमुना समुदाय सम्वन्धी अभिमुखिकरण GWRO, SHP, स्वास्थ्य चौकीका ANM को सहभागीतामा)	जिल्लास्तर	३ दिन	१	०	०	०	०	३	४
१२	विद्यालय वास पूर्ण सरसफाई तथा स्वच्छता विषयमा अभिमुखिकरण(गापा	जिल्लास्तर	१ दिन	१	१	०	०	०	५	११

GOVERNMENT OF NEPAL

EUROPEAN UNION

Ministry for Foreign Affairs of Finland

	अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्र.प्र. अधिकृत, नमुना विद्यालयको फोकल शिक्षक, वालक्लव, प्र.अ., विव्यस, GWRO स्वास्थ्य शाखा संयोजक, शिक्षा शाखा संयोजक आदि)									

अनुसूची २.२: गत वर्ष २०७५।०७६ सम्मको पेश्की / वेरुजु बाँकीको अवस्था

कुल पेश्की / वेरुजु रकम रु	कुल फर्छयौट पेश्की / वेरुजु रकम रु	कुल पेश्की / वेरुजु रकम रु	कुल फर्छयौट पेश्की / वेरुजु रकम रु
६०९५४३।९३			

अनुसूची २.३: आर्थीक बर्ष २०७६/०७७ मा थप भएको समेत कुल पेश्की / बेरुजु बाँकीको अवस्था

आ.व. २०७५/०७६ सम्मको पेश्की / वेरुजु रकम मध्ये २०७६/०७७ मा फर्छयौट भई सो आ.व.को खुद बांकी रहेको पेश्की / वेरुजु रकम रु	यस बर्ष थप भएको पेश्की रकम रु	यस बर्ष थप भएको समेत ०७५।०७६ सम्मको कुल पेश्की तथा वेरुजु बाँकी रकम रु	कैफीयत

GOVERNMENT OF NEPAL

EUROPEAN UNION

Ministry for Foreign Affairs of Finland

अनुसूची ३: गाउँपालिकाका नमूना उपलब्धीहरु तथा सफलताका कथाहरु

१ बाख्राबाट ९० थान बाख्रा, लाखौँ कमाइयो बेचेर काक्राँ

४० बर्ष कटेसँगै रमाइरहेका छन् र पनी साँझ अबेर सम्म बारी र टनेल भित्रै व्यस्त देखिन्छन्, थलारा गाउपालिका वडा नं. ६ मान्तोला निवासी आनन्द रोकाया । वि.सं.२०६१ साल अगाडी छिमेकी राष्ट्र भारत गई ज्याला मजदुरी गर्ने रोकायाका २ छोरी १ छोरा र श्रीमती गरी कुल ५ जहानको परिवार छ । वि.सं. २०६२ साल मा भारतबाट घर फर्की खुला प्रविधिमा तरकारी खेती व्यवसाय सुरुवात गरेका उनीले आफ्नो माइतीबाट १ गोटा बाखा ल्याई बाख्रापालन सुरु गरेसँगै अहिले साना ठुला गरी २५ गोटा बोका र बाँकी बाखा गरी ९० गोटा बाखा व्यवसायिक रुपमा पालन गरी मनग्य आम्दानी लिईरहेका छन् ।

समय समयमा बाखापालन सम्वन्धी पशु सेवा कार्यालयबाट तालीम लिदै आएका आनन्द रोकायाले वि.सं. २०६३ सालमा RVWRMP बाट अगुवा कृषक नर्सरी नाइके, प्लास्टीक टनेल तथा व्यवसायीक तरकारी एवं फलफुल खेती सम्वन्धी करिब ६ पटक सम्म तालिम लिई आफ्नो क्षमता विकास गर्दै यस क्षेत्रका अगुवा कृषकको रुपमा परिचित छन् उनी ।

पारिवारिक उपभोग तथा सानो तिनो नगद आर्जन गर्ने उद्देश्यका साथ खुला प्रविधिमा तरकारी खेती सुरु गरेका सुरुवाती बर्षमा वार्षिक रु.३० हजार सम्म मात्र आम्दानी गरेका आनन्द भन्छन् मैले वि.सं.२०६४ सालमा RVWRMP बाट सहयोग प्राप्त १ थान प्लास्टीक टनेल निर्माण गरि बार्षिक रु ६०-७० हजार सम्म बेमौसमी गोलभेडा, काक्राँबाट आम्दानी गरे । परियोजनाले तालिम प्रदान गरेसँगै वि.सं. २०७४ र २०७५ सालमा ३ वटा थप प्लास्टीक घर निर्माण गरेर हाल कुल ४ वटा टनेलमा व्यवसयिक रुपमा बेमौसमी काक्रा तथा टमाटर खेती व्यवसाय सुरु गर्दै आएको छ । टनेलका लागि प्लास्टीक खरिद बाहेक करिब ४० हजार रुपैँयाको लागतमा निर्माण गरेका ४ वटा प्लास्टीक घर बाट आ.ब. ०७५/७६ मा लागत खर्च घटाई रु. २ लाख ६० हजार रुपैंया मुनाफा लिन सफल भएको छ । साथै बार्षिक रु.५० हजार सम्म खुला प्रविधिको तरकारी समेत बजारमा बिक्रि गर्ने गरेको अनुभव सुनाउछन् अगुवा कृषक भनी चिनिने आनन्द रोकाया ।

आफ्नो अनुभव सुनाउदैं रोकाया भन्छन मैले तरकारी खेतीव्यवसायबाट भारत गएका बर्षहरुमा न्यून ज्यालादारीमा काम गरी समय खेरफालेको रहेछु अहिले पछुतो लाग्छ । अहिले यसरी आफ्नो घर बारीमा व्यवसायीक खेती गरी आफ्नै व्यवसाय अँगालेर म सन्तुष्ट भएको छु । आम्दानी भएको रकमले मैले १ छोरा र १छोरी लाई काठमाण्डौं पठाउन र बार्षिक रु ३,११,६०० रुपैंयाखर्च बेहोर्न सफलभएको छु ।

करिब आधा रोपनी क्षेत्रफलमा पोलीहाउस र आधा रोपनी जग्गामा अन्य तरकारी खेती गरिरहेका उनीलाई कामगर्दै जाँदा थलारा गाउपालीकाले बाख्रापालन र बजारीकरणमा सहयोग प्रदान गरेको तथा प्लास्टीक घरमा तरकारी खेती र सिचाईका लागिप्लास्टीकखरिद एवं पोखरी निर्माण मा RVWRMPले सहयोग प्रदान गर्दै आएको छ । उत्पादन भएको तरकारीलाई संकलन केन्द्र को अभाव मा चर्को ट्रयाक्टर भाडा तिरेर प्रति के .जि. सरदर रु. ५०का दरले काक्रा तथा टमाटर लाई झनाना, भाँडे,दुर्गाथली,खोलीबजारहरुमाविक्रिगर्दै आइरहेको र अझै पनि लागत मुल्य र मेहनत अनुसारको आफ्नो organic उत्पादनको उचित मुल्य नपाइरहेको तथा सहज रुपमा एग्रोभेट उपलब्ध नभएको दुखेसो व्यक्त गर्छन्,अगुवा कृषक रोकाया ।

बर्ष भरीमा टनेल भित्र बेमौसमी रुपमा काँक्रा र टमाटर खेती गर्ने गरेको तथा टनेल वरपरको खुला जग्गामा काउली, बन्दा, रायो, मुला, भन्टा, लौका, भेडे खुर्सानी जस्ता तरकारी वालीको मौसमी खेती गरि रहेका रोकाया RVWRMP बाट प्रदान भएको सहयोग प्रति कृतज्ञ हुँदै भन्छन् "हामी जस्ता युवाजनसक्तीले रोजगारीका लागी खाडीमुलुक जानु भन्दा मेरो जस्तै व्यवसाय अपनाएमा आफ्नै देश, जिल्ला र बस्तीहरुमा मनग्य आम्दानी गर्न सकिन्छ र देशमा व्याप्त गरिवी न्युनीकरणहुने निश्चित देखीन्छ । त्यसकारण युवाजनशक्ती, गाउँपालिका र अन्य सरोकार वाला निकायले पनि व्यवसायीक रुपमा बेमौसमी प्राङ्गारीक तरकारी तथा फलफूल खेती र बजार व्यवस्थापनका लागि उचित समयमै दिर्धकालीन सोचका साथ हातेमालो गर्दै अगाडी बढनु उपयुक्तहोइन र ??

२. सुख्खा जमिन पाखो बारी, तरकारी पकेट क्षेत्र ले बनायो हरीयाली

बझाङ जिल्ला को केदार स्युँ गा.पा. ९ झोता बजार देखी पश्चिम करिब ३ कि.मी. दुरी मा रहेको सहजपुर बजार क्षेत्र देखि करिब १ कि.मी. दक्षिण दुरी मा थलारा गा.पा. ४ मोयल समुदायको पुर्वपट्टी तराई क्षेत्र को समथर फाँट जस्तै देखिने करिब ६० रोपनी पाखो खेतवारी अवस्थीत छ ।

"परापुर्वकाल देखि नै उक्त कौसाडी नामक पाखो जमिन मा आकासे पानी को भर मा बर्षयाममा धानखेती र हिउँदे सिजन मा गहुँ खेती गरीदै आएको उक्त क्षेत्र मा बि.सं. २०७५ साल फागुन मसान्त सम्म सिचाई समस्या का कारण मोयल समुदाय पिडित रहेको ईतिहाँस बताउछन् स्थातिय बासी एवं थलारा गा.पा. वडा नं. ४ का वडा अध्यक्ष बिष्णु ब. बिष्ट ।"

व्यवसायिक रुपमा मौसमी तथा बेमौसमी रुपमा तरकारी खेती द्धारा आर्थिक अवस्था सुधार गर्न का लागी एकदमै राम्रो सम्भावना रहेको यस क्षेत्रमा वि.सं. २०७५ चैत्र महिना मा थलारा गा.पा. /ग्रा.ज.व्य.प. संचालन हुन गयो । "उसो त उक्त समुदाय मा वि.सं. २०५७ साल देखी नै गरिवी निवारण कोष, सप्रोस नेपाल लगायत का परियोजना द्धारा समुदाय को पश्चिम पट्टी रहेको लघु जलबिद्युत आयोजना को निकास को पानी सदुपयोग हुने गरी निर्माण गरिएको करिव ५२००० लिटर क्षमताको सिचाई पोखरी मा झारेर धान, गहुँ र खुर्सानी खेती का लागी प्रयोग गरिएको समेत बताउनुहुन्छ थलारा गा.पा. वडा नं. ४ का वडा अध्यक्ष बिष्णु ब. बिष्ट । "

"थलारा गा.पा. ४ मोयल समुदायको पुर्वपट्टी अवस्थीत करिव ६० रोपनी परम्परागत पद्धती बाट आकासे पानी को भरमा धान, गहुँ खेती गरिने पाखो बारी मा वि.सं. २०७६ जेठ महिना देखी थलारा गा.पा. /ग्रा.ज.व.प. ले तरकारी पकेट क्षेत्र को अवधारणा ल्याई समुदाय मा निर्मित भएको तर उल्लेखनीय सदुपयोग नभएको उक्त पोखरी बाट धनकिसान कृषक समुह थलारा गा.पा. ४ मोयल सँग सम्झौता गरी पाइप प्रणली द्धारा सिचाईयोग्य पानी ल्याई समुदायको पुर्वपट्टी को कौसाडी नामक खेत मा ४ वटा सिचाई पोखरी र १३ वटा सिचाई धाराहरु बाट करिव ६ रोपनी जमिन मा व्यवसायिक बेमौसमी तरकारी खेती गर्न ९ जना कृषकहरु का लागी १० वटा प्लाष्टीक टनेल र १८ जना कृषक हरु का लागी ५ रोपनी जमिन मा गुमोज प्रविधी मा काँक्रा, जुकेनी फर्सी, तितेकरेला, गोलभैँडा तथा खुला रुपमा काउली, बन्दा, रायो धनिया, केराउँ जस्ता बालीहरुको उत्पादन भईरहेको बताउनुहुन्छ धनकिसान कृषक समुह थलारा गा.पा. ४ मोयल का अध्यक्ष कलक ब. बिष्ट । "

"र गत बर्ष मात्रै १० थान प्लाष्टीक टनेल भित्र गोलभेडा खेती बाट मात्रै २५कुईन्टल उत्पादन गरी १,२५,००० रुपैँया यहाँ का ९ जना टनेल धनी कृषकहरु ले आम्दानी गर्न सफल भएका र यस आ.व. मा पनी टनेल भित्र रोपिएका काँक्रा खेती र गुमोज प्रविधि भित्र सुरुवात गरीएको काँक्रा,

GOVERNMENT OF NEPAL
EUROPEAN UNION
Ministry for Foreign Affairs of Finland

जुकेनी फर्सी तथा काउली बन्दा खेती बाट ११८ कुईन्टल उत्पादन स्थानिय बजार तथा छिमेकी समुदाय मा २०७६चैत्र देखि २०७७ जेठ सम्म कोभिड १९ को लकडाउन को समयमा बिक्री गरी कुल जम्मा रु ४६९६६० आम्दानी लिन कृषक समुह का २० जना सदस्य सफल भएको साथसाथै परम्परागत खेती प्रणाली परिवर्तन भई कौसाडी खेत तरकारी पकेट क्षेत्र मा विकास भएर बर्षैभरी हरीयाली हुँदै गईरहेको छ भनी भन्नुहुन्छ सोही समुदायवासी एवं धनकिसान कृषक समुह थलारा गा.पा. ४ मोयल का अध्यक्ष कलक ब. बिष्ट । "

वास्तवमा भन्नुपर्दा कृषकहरु लाई केही हद सम्म MOTIVATIONएवं थोरै बजेट लागत मा पनी कृषिजन्य औजार सामग्री र बिउबिजन, र प्रविधि तथा क्षमता अभिवृद्धी तालीम प्रदान गरिदा समुदायका परम्परागत रुपमा धान, गहुँ खेती गरी गुजारा गर्न प्रयोग गरिएका पाखोवारी बाट बर्षैभरी ताजा तरकारी खेती बाट हरीयाली बनाई तरकारी पकेट क्षेत्र को रुपमा विकास गरीदै लग्न सकिने एवं बिपन्न कृषकहरु को आयआर्जन मा बृद्धी गर्न सकीने ज्वलन्त उदाहरण थलारा गा.पा. / ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजना बाट प्रर्वधन गरीएको थलारा गा.पा. ४ मोयल समुदाय को धनकिसान कृषक समुहलाई मान्न सकीन्छ ।

३."परिवर्तनको सम्वाहक ब्यावशायीक तरकारी खेती"

सुन्दा हास्यास्पद लाग्न सक्छ खेतीपाती र कृर्षि कर्म बाट मनग्य आम्दानी गर्न सकिन्छ भनि रहदा । के बास्तवमा आर्थिक समृद्धी र जिविकोपार्जनमा सुधार ल्याउन उच्च प्रकृतीको जागीर , ठेक्का पट्टा तथा विदेश पलाएन हुनु नै एक मात्र राम्रो बिकल्प हो त ? पक्कै पनि होईन होला यसको अन्य पनि राम्रा र उत्कृष्ठ विकल्पहरु छन् भनी प्रमाणित गरेर उदाहरणीय बनेका छन् थलारा गाउँपालिका वडा नं. ९ बस्ने लिस्ताडाटोलको एक अगुवा कृषक जोडी शुशिला र लालबहादुर विष्ट ।

सेतीनदिको दक्षिण किनारमा बषौ देखि जग्गा कटानको मार्का खेप्दै आएको र हेर्दा समृद्धी टापु जस्तै देखिने एवं समुद्धी सतह देखि करिव ७०० मीटरको उचाईमा बझाङ्ग जिल्लाको थलारा गाउँपालिका वडा नं. ९ मा ८ घरधुरीको बसोवास रहेको लिस्ताडा टोल अवस्थित छ । उक्त टोलमा करिव २ रोपनी खेती योग्य पाखो बारी रहेको विष्ट जोडीका ३ छोरा छोरी , एक बहिनी र बुढा आमावुवा गरी कुल ८ जना जहान रहेको परिवार छ । वि.स. २०७० साल देखि घरयसी उपभोग र प्रयोजनका लागी करिव १०० बर्ग मिटर क्षेत्रफलको जमिनमा मौसमी तरकारी खेती सुरुवात गरेका विष्ट परिवार मा लागी खानेपानीको सुविधा र जिविकोपार्जनमा सुधार गर्ने उदेश्यका साथवि.सं २०७१ सालमा ग्रामिण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजना बझाङ्ग जिल्लाको उक्त टोलमा संचालन एबं लागु भए संगै परियोजनाद्धारा ब्यावशायीक तरकारी खेतीको तालिम समेत प्राप्त गरे । उक्त तालिमबाट प्रभावित भएर तालिमबाट सिकेको ज्ञान , सिप र प्रविधिलाई सदुपयोग गदै तरकारी खेतीका लागी १ वटाफुल घर पोलीहाउस निर्माण गरी बेमौसमी टमाटर खेतीको सुरुवात समेत गरे । उक्त पोलीहाउस बाट एक बर्ष मै उत्पादनमा भएको बृर्दि तथा आम्दानीमा भएको सुधार संगै वि.स. २०७२ सालमा थप १ वटा पोलीहाउस विष्ट परिवारले तयार गर्‍यो । क्रमिक रुपमा वि.सं २०७५ साल जेष्ठ महिनामा पुनः २ वटा टर्नेल निर्माण गरी हाल कुल २४० वर्गमिटर क्षेत्रफलमा ४ वटा फुल साईज प्लाष्टिक घर निर्माण गरी बेमौसमी काक्रा तथा टमाटर खेती गर्ने गरेका छन् भने करिव डेढ रोपनी जमिनमा खुला प्रविधिमा पोलीहाउस वरपरको जग्गामा ब्यावशायीक रुपमा काउली ,बन्दा , आलु, भन्टा, तितेकरेला, भेडे खुर्सानी अकबरे खुर्सानी, जुकेनी फर्सि, लौका, मुला, रायो, धनियाँ तथा प्याँजको बेर्ना उत्पादन लगायतका मौसमी तरकारी खेती गरी बजारीकरण माध्यम्वाट विष्ट परिवारका उक्त जोडीले मनग्य आम्दानी गरी रहेको छ ।

पोलीहाउस तथा पोलीहाउस भन्दा बाहिरको खुला बातावरण गरी करिव २ रोपनी जग्गामा उत्पादित तरकारी मध्ये उपरोक्त सबै तरकारी गरी करिव ५ देखि ६ क्वीटल बार्षिक रुपमा घरयासी रुपमा उपभोग गर्ने गरेको र लगानी तथा खर्च घटाई लगभग ५५ देखि ६० क्वीटल उत्पादनलाई स्थानीय तमैल, भाडे, मौरी बगर, झनाना र झोता बजारमा बिक्रि गरी बार्षिक २ लाख नब्बे हजार सम्म मुनाफा कमाउन सफल भएको उदाहरण सुनाउन्छन अगुवा कृषक शुशिला र उनका श्रीमान लाल बहादुर विष्ट । मौसमी तथा बेमौमी तरकारी विक्रीवाट भएको मुनाफा र आम्दानीबाट अहिले घरयासी खर्च, छोरा छोरी तथा बहिनीको पढाई खर्च यबं लुगाकपडा ,औषधी उपचार खर्च सजिल्लै संग चल्ने गरको तथा बचत रहेको बाँकी रकमबाट तराईमा १ घडेरी जग्गा

GOVERNMENT OF NEPAL

EUROPEAN UNION

Ministry for Foreign Affairs of Finland

समेत रु ६ लाखमा खरिद गर्न सफल भएको उदाहरणीय प्रगति विवरण सुनाउन्छन अगुवा परिवार ।

ग्रामिण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजनाबाट सहयोगार्थ प्रदान गरिएका ४ वटै प्लाष्टिक घरहरु पाई सकेपछि सो भित्र आवश्यक पर्ने सामाग्री एबं विउविजनहरु आफैले खरिद गरी मौसमी र बेमौसमी रुपमा ब्यावशायीक तरकारी खेती ब्यावशाय गदै आई रहेका उनी उपयुक्त बजार दरभाउ नपाईने र तरकारी संकलन केन्द्रको ब्यवस्था नहुदा आफुले चाहे जस्तो अझै पनि फाईदा लिन नसकेको एवं कठिनाई भई रहेको बताउन्छन् । त्यसै गरि स्थानीय बजार क्षेत्रमा रहेको झोताको एक मात्र एग्रोभेटमा सहज रुपमाआफुलाई आवश्यक मल, बीउका प्रजाती , भिटामिन र किरा नियन्त्रण गर्ने हर्मोनहरु एवं बिभिन्न ल्युरहरु उपलब्ध नहुनु जस्ता समस्या अझै ब्याप्त रहेको लगायतकादुखेसो सुनाउन्छन् अगुवा कृषक विष्ट परिवार ।

बास्तबमा बिष्ट परिवार जस्तै लगनशिलता र ब्यावशायीकता तर्फ लागी बेमौसमी तरकारी खेती ब्यावशाय यस क्षेत्रका अन्य कृषकहरुले पनि अपनाउने हो भने पक्के पनि देशमा ब्याप्त बेरोजगारी समस्या घटाउन र गरीबी न्युनीकरणमा टेवा पुग्ने निश्चित देखिन्छ । परिणाम स्वरुप स्थानीय सरकार प्रतिको पर निर्भरतामा समेत कमी आउने देखिन्छ । जस्को ज्वलन्त उदाहरण बन्न सावित भएकोछ लिस्ताडा टोलको अगुवा कृषक परिवार ।

४. "एक धारा एक घर डिख्ला बासिको पूराभयो रहर"

थलारा गाउँपलिका वडानं ४ मल्लो डिख्ला ८१ घरधुरीका उपभोक्ता हरु लिङखोलाको फोहोर पानी खान बाध्य भएकाथिए खोलाको चारै तिर गाइवस्तु चर्ने खुल्ला चरीचरन थियो भने मानिसहरुको मेलापात गर्ने जंगलपनी भएको कारणले उक्त स्थान मानिस देखि पशु हरुले पनि पानी खाने त्यहि खोला हो बारै महिना उक्तपानी दुषित र फोहो

नै हुने भएतापनि यो समुदायमा सफा पानी खाने अर्को विकल्प थिएन । फोहोर पानी पिउनो पर्ने उनिहरुको वाध्यता नै थियो खोलाको यो पानी सोहि खोलाको किनार तिर कुलो निकालेर एउटा सानो खाले खुला च्यम्वर बनाइ त्यो खुला च्यम्बर बाट पाइपमा पानी गाउँमा पुर्‍याएर पिउने गर्दथे । त्यो पानी पनि कतिखेर बन्द हुनेहो थाहनै हुन्थेन । त्यसको विकल्पमा गाउँमा यउटा यस्तो कुवा बाट गुजारा गर्दथे । यो अवस्था देखेर नै होला गुरुयोजनाको पहिलो लिष्टमा लिङ खोला नामको खोलाको मुहान यो समुदायको नाममा दर्ता गरएिको ले ग्रामिण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजना लागु भएको

साविकको पाराकाट्ने ४ मा यो योजना लाइ २०७५ मा तयारी चरण शुरु गर्दै कार्यन्वयन चरणमा प्रवेश पायो र समुदायको सहभागिता मा पनि निकै नै सहयोग का साथ योजना को निर्माण कार्य अगाडि बढ्दै यसरी नयाँ संरचना निर्माण बन्दैगए पुरानो अवस्थालाइ नविनतातिर सुधार हुदै सवै को घरघरमा धमाधम धाराहरु निर्माण भए धारा सँगै चाँङ निर्माण भए जब आँगनमा बनेका यि धारा हरुमा पानी सँञ्चालन भयो त्यो वेलाको पल यि डिख्ला वासि को खुशि को सिमानै रहेन यसरी खुशी व्यक्तगरे यो हाम्रो सोचाइ र कल्पना पनि गरेका थियनौ जलस्रोत ले यति राम्रो काम गराउँ छ र हाम्रो घरघरमा यसरी धारा वन्छ पानी आउँछ । आज यि साना नानीहरु पनि आफै धारामा गएर हातमुख धुने सरसफाइ गर्ने चर्पिमा जाँद धाराको पानी आफै लिएर शौच गर्ने गरेका छन सँगै बनेका चाँङ को खोपामा साबुन राखी दिएका ले हातधुन कालगि भन्नै पर्दैन हामी भन्दा वढी सरसफाइ यिनी छोरा छोरीले आफै गरिहाल्छन । आजकाल बाटो पनि सफा छ चर्पि सफा छन हाम्रो टोलमा फोहर जलाउने पनि बनेका भएर आँगन मा र बाटो मा भएको फोहर बढारेर त्यो जलाउने ठाउँमा लिएर जलाइ रहहेका हुन्छौ सवै तिर सफा छ । आज यो गाउँ ले एउटा नयाँ रुप लिएको छ । यो समुदायका बुढापाका देखि लिएर केटाकेटीहरु सफा देखिन्छन भने यो गाउँको वातावरण पनि सफा छ सवैका घर अगाडि.का धारा र चाँङ ले आँगनको सुन्दरता बढाएको छ आगन अगाडिको पार्सो पनि आँगनमा वनेको धाराले हटोको छ साथै चर्पिहरु पनि सफा छन अबको खाम्रो लक्ष्य यो गाउँलाइ नमुना गाउँका रुपमा चिनाउने रहेको छ भनि स्वयंसेविका रत्ना दिदि ले भन्नु हुन्छ । **नरेश मल्ल**

अनुसूची ४: भिजिविलिटी

क्र.सं.	माध्यम	मिति	प्रसारण गरिएको विषयवस्तु
१	एफ एम रेडीयो	मिति २०७७/०२/२३ देखि २९	**जिंगल** "कोविड १९ वाट वच्न सावुनपानीले धुने गरौं हात । पूर्ण सरसफाईमा उचित ध्यान दिदैं मास्कको नछोडौं साथ ॥" भन्ने मुल नाराका साथ २१ औ राष्ट्रिय सरसफाई सप्ताह यहि जेष्ठ २३ गते देखि २९ गतेसम्म भव्य रुपमा मनाऔं । सफा रऔं, स्वस्थ रहौं महामारीवाट वचौं ।
२	एफ एम रेडीयो	मिति २०७७/०२/१५ देखि २१	**जिंगल** "महिनावारी कुरा मर्यादा केन्द्रित भए मात्रै हुन्छ पुरा ।" भन्ने मूल नाराका साथ महिनावारी व्यवस्थापन स्वच्छता दिवस २०२० भव्य रुपमा मनाऔं । "महिनावार्री हुँदा सुरक्षित प्याडको प्रयोग गरौं, महिनावारी हुँदा गोठमा वस्ने प्रथा अन्त्य गरी सुरक्षित तरिकाले घरमै वसौं, महिनावारीको समयमा चर्पी र धाराको प्रयोग गर्न नदिने परम्पराको अन्त्य गरौं, नियमित सरसफाईमा ध्यान दिऔं, महिनावारीको वेला नगरौं हेला, स्वच्छ रऔं दिदि वहिनी संकटको वेला ॥"
३	एफ एम रेडीयो	मिति २०७७/०१/०१ देखि लकडाउनको समय सम्म	कोभिड १९ कोरोना भाइरसवाट वच्न सावुनपानीले मिमिचि हात धुने गरौं, भिडभाडामा जाँदा मास्कको प्रयोग गरौं, कोरोना सुरक्षित रहन सेनिटाइजरको प्रयोग गरौं, योजनामा काम गर्दा सुरक्षित सामाजिक दुरी कायम गरेर गर्ने गरौं ।
४	हुडिङ बोर्ड, चेतानमुलक फ्ल्याक्स प्रिन्ट	मिति २०७७/०१/०१ देखि लकडाउनको समय सम्म	कोरोना भाइरसवाट सुरक्षित रहन अपनाउनुपर्ने कुरा, कोरोना सर्ने माध्यम, सावुनपानील हात धुने चरणहरु, विद्यालय वासका सुचकहरु, पूर्ण सरसफाईका सूचकहरु, पानी सुद्धिकरणका विधिहरु, सुचना वोर्डआदि
५	भिडियो डकुमेन्ट		थलारा गा.पा. ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजना कार्यक्रम अन्तर्गत संचालित कार्यक्रमहरु, गापा अध्यक्ष, उपाध्यक्ष एवं प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको अन्तर्वार्ता
६	थलारा सन्देश	वर्षिक पत्रिका	वर्षिक रुपमा संचालित कार्यक्रमहरु, सफलताको कथा एवं लेखरचनाहरु आदि

GOVERNMENT OF NEPAL EUROPEAN UNION Ministry for Foreign Affairs of Finland

अनुसूची ५: जनशक्ति विवरण

क.सं.	कर्मचारीको नाम	कार्यालय	पद	जम्मा अनुमानित योगदान (महिनामा)
क.	**गाउँपालिका सहयोग ईकाइ अन्तरगत रहने गरिः**			
१	छत्र राज जोशी	थलारा गा. पा. / ग्रामिण जलश्रोत ब्यवस्थापन परियोजना वझाङ(जिल्ला)	गाउँपालिका जलश्रोत अधिकृत	१२ महिनन
२	विश्व देव भट्ट	ग्रामिण जलश्रोत ब्यवस्थापन परियोजना वझाङ(जिल्ला)	प्राविधिक सहजकर्ता	१२ महिना
३	सन्तोष जोशी	ग्रामिण जलश्रोत ब्यवस्थापन परियोजना वझाङ(जिल्ला)	जीविकोपार्जन सहजकर्ता	१२ महिना
ख.	**सहयोगी संस्था अन्तरगत रहने**			
१	नरेश मल्ल	थलारा गा. पा. / ग्रामिण जलश्रोत ब्यवस्थापन परियोजना, सामाजिक तथा प्राविधिक विकास सेवा समुह (SO को नाम)	फिल्ड सँयोजक	८ महिना
२	पदमा खत्री	थलारा गा. पा. / ग्रामिण जलश्रोत ब्यवस्थापन परियोजना, सामाजिक तथा प्राविधिक विकास सेवा समुह (SO को नाम)	फिल्ड सँयोजक	८ महिना
३	कमल धामी	थलारा गा. पा. / ग्रामिण जलश्रोत ब्यवस्थापन परियोजना, सामाजिक तथा प्राविधिक विकास सेवा समुह (SO को नाम)	सव इन्जनियर	८ महिना
४	सुरेश विष्ट	थलारा गा. पा. / ग्रामिण जलश्रोत ब्यवस्थापन परियोजना, सामाजिक तथा प्राविधिक विकास सेवा समुह (SO को नाम)	जिविकोपार्जन प्रवर्द्धक	८ महिना
५	भोजराज पाण्डे	थलारा गा. पा. / ग्रामिण जलश्रोत ब्यवस्थापन परियोजना, सामाजिक तथा प्राविधिक विकास सेवा समुह (SO को नाम)	जलस्रो प्राविधिक	८ महिना
६	दिर्खराज जोशी	थलारा गा. पा. / ग्रामिण जलश्रोत ब्यवस्थापन परियोजना, सामाजिक तथा प्राविधिक विकास सेवा समुह	जलस्रो प्राविधिक	८ महिना

		(SO को नाम)		
७	विमल गिरी	थलारा गा. पा. / ग्रामिण जलश्रोत ब्यवस्थापन परियोजना, सामाजिक तथा प्राविधिक विकास सेवा समुह (SO को नाम)	जलस्रो प्राविधिक	८ महिना
८	मन्जु गिरी	थलारा गा. पा. / ग्रामिण जलश्रोत ब्यवस्थापन परियोजना, सामाजिक तथा प्राविधिक विकास सेवा समुह (SO को नाम)	सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धक	८ महिना
९	शारदा कुँवर	थलारा गा. पा. / ग्रामिण जलश्रोत ब्यवस्थापन परियोजना, सामाजिक तथा प्राविधिक विकास सेवा समुह (SO को नाम)	सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धक	८ महिना